

Turnén az operatársulat

Tegnap elutazott a Hoffmann meséi szereplőgárdája, az énekkar, a zenekar tagjai, és persze a muzsika stáb — összesen 141-en. Az idei turné során négy ország — NSZK, Belgium, Luxemburg, Svájc — nyolc városában összesen huszonnégy előadáson lépnek fel a Szegei Nemzeti Színház művészei. Az Offenbach-művet német nyelven mutatják be — a fordítás Oberfrank Géza munkája, aki Cser Miklóssal felváltva vezényel a külföldi bemutatókon. A mostani a szegei operatársulat hetedik nyugat-európai előadás-sorozata: 1981 óta — az 1985-ös év kivételével — minden esztendő elején az ország és Szeged zenekultúrájának utazó

nagyköveteivé lépnek elő, a Landgraf ügynökség szervezésében. Egy kis statisztika: mostanáig 6 ország 44 városában szerepeltek. hét operát 119 előadáson, több mint 100 ezer külföldi nézőnek mutattak be.

Az idei turné első állomása: Rosenheim, amelynek színházában ma este 8-kor: Hoffmann meséi. Szombaton Böblingenben, vasárnap pedig már egy luxemburgi városkában lesz előadás. A 21 napjából kilencet a Frankfurt melletti Aschaffenburgban tölthet a stáb — amúgy minden nap utazni kell. A megteremtő szereplőssorozat február 3-án zárul, remélhetni, sikerrel.

Márta Ferenc kitüntetése

Az Elnöki Tanács Márta Ferenc állami díjas akadémikusnak, a Magyar Tudományos Akadémia alelnökének, az MTA Központi Kémiai Kutatóintézet főigazgatójának több évtizedes tudományos és vezetői munkássága, tudományos közéleti tevékenysége elismeréseként, 60. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság Zászlórendjét adományozta.

A kitüntetés Straub F. Brunó, az Elnöki Tanács elnöke csütörtökön adta át. Jelen voltak a kitüntetés átadásánál Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára.

Kiállítási napló

Év-forduló III.

Mesék

FÜLÖP ILONA grafikusművész a negyvenesek generációjának eredeti, markáns egyénisége. Pedig nem könnyű dolog a hazai grafikai mezőnyben eredeti életművet építeni, annyi a nagyszerű művész, és annyi az epigon. Vajon, mi az orosházi születésű, 1977-ben az Iparművészeti Főiskolán Kass János növendékéként diplomázott grafikus legszembevetőbb sajátossága? Az a művészi alapállás, mely alkotásait másokéval össze nem téveszthetővé emeli?! Mindenekelőtt egy átlagosnál komplexebb szemlélet, melynek összetevője tipográfia (és minden sokszorosító technika ismeretéből adódó fegyelmezett-ség), a választott tusteknikák egyedisége, valamint a szellemi tájékozódás határozottsága.

Ha sorba vesszük az említett összetevőket, mindjárt hozzá kell tennünk a megállapításhoz: Fülöp Ilona nem csupán tusrajzokat, de rézkarcokat és ecsetrajzokat is készít. Illusztrációi — bibliai lapok, irodalmi asszociációk, Kalevala-illusztrációk, Psalmus-megjelenítések — mellett igen szuverén grafikai világot is teremtett. Maga nevezi munkáit rajzos meséknek, pedig ezek az alkotások éppúgy nélkülözik az epikusságot, mint eredeti humorú sorozatának, az eddig fel nem fedezett madaraknak szellemes „portréi”. Talán ezen a ponton jelennek meg Fülöp Ilona legfőbb erői. A gyermeki játékoságba burkolt felelős és felnött humor, a groteszk. A kompozíciók eredetisége, a horizontális elemek nyugalmának és a vertikális futamoknak izgókony párbeszéde, a stilizáció bátorsága és az asszociációk szabad áramlása. Ecsetrajzai őszinte örömről, érzelmi tisztaságról tanúskodnak. Bevallottan is Alélek varázslatait keresi — eredménnyel. Legjobb alkotásain olyan lélekrezdüléseket, melyre sokan vádászhatnak; lehet, hogy erőteljesebb vértetben és hatásosabb fegyverekkel, deszerényebb eredménnyel. A Képtárban rendezett tárlat meggyőzhette a látogatókat, az írásbeliség hegemoniája közepette is érvényre juttatható a lélek hiteles képi ábrázolata.

tásain olyan lélekrezdüléseket, melyre sokan vádászhatnak; lehet, hogy erőteljesebb vértetben és hatásosabb fegyverekkel, deszerényebb eredménnyel. A Képtárban rendezett tárlat meggyőzhette a látogatókat, az írásbeliség hegemoniája közepette is érvényre juttatható a lélek hiteles képi ábrázolata.

Einstein

BÁNVÖLGYI LÁSZLÓ, aki a Tömörkény gimnázium és szakközépiskola művészeti tagozatos hallgatója volt, a szobrász—restaurátor szakon szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán, majd visszatért az alma mater falai közé. Első, művészként jegyzett kiállítását az ifjúsági ház minigalériájában rendezte meg. Hatásos és szép, reményekre jogosító tárlat ez, nem titkolja a fölkészülés hatásait, nem rejti véka alá tájékozódási terepeit, nem tagadja meg az indítóközeg inspiráló elményeit. Így aztán színes és realista fogantatású a bemutatkozótárlat. Emberléptékű, humánus tartalmú, lírai alapállású, intellektuális tájékozódást is főlválaló műveket sorakoztat fel.

Portréi — márványból faragott Önarcképe, finom, popos hatással élő Lánytűrkizzel, merengő Judit és Szilyi — a mesterség fogásainak birtoklásáról győztek meg. Nagyméretű szobrai — Ábrándra keresztelt, széken ülő, vonzó aktja, és a rejtőzködő modell megörökítő Nő lepellel című szobra — egy más léptékben való gondolkodás biztonságára is utal. Sorozatnak is fölfogható az a néhány kispasztikája, melyen a természettudományok történetének kiemelkedő személyiségeit — Einstein padon elkényyöklő alakját, Newton álló figuráját, Kepler dolgozóasztalánál ülő töprengő portréját (kár, hogy a márványlap karsolt

betűi méltatlanok a megidézett tudóshoz éppúgy, mint magához a műhöz) — örökíti meg, részint historizálási alázattal, részint a mai kor emberének kritikai szemszögéből. Végül szólni kell azokról a vállalkozásokokról, melyek egyesíteni szándékoznak a realista ábrázolás mesterségbeli érvényeit a gondolkodás jelképteremtő szándékával. Konstruktivisták elemek és szimbolikus figurák szembesülnek olyan műveken, mint Az út vége, a Csillagász, az Ikarusz, a Magány, vagy a Hegesztő. Reménytelen indulás, intellektuális tájékozódás, mesterségbeli biztonság, anyagismeret, filozofikus gondolkodás fedezhető fel Bánvölgyi alkotásain, ha nem is letisztultan, ha még erőteljes hatások alatt, de egy tartalmas művészpálya ígérete.

Madarak

PÁSZTOR CSABA is a Tömörkény diákja volt, csak hogy, ő még nem végzett. Grafikusnak készül, de szinte teljes vértetben mutatkozik be Újszegeden, a November 7. Művelődési Házban. A linómetszeteket kedveli, ám ennek a műfajnak igényes, részletgazdag, finom faktúrákat ísteremtő válfaját képviseli. E technikai biztonságnál többet ér azonban eredeti látásmódja, a szelleme által pásztázott valóság. Mindegyik kép a madarakról készített „emberi portrészorozata”, melyeknek lapjain a tűzoknak, a kakasnak, a kiskacának képes személyiséget kölcsönözni. Hasonlóan eredetiek a Halak-sorozat darabjai, s ex-libriseinek kis kompozíciói. Négy evangélistája négy kortársi portré, négy huszadik század végi arcás, sűrítve korunk minden szorongását, reményét, mártíriumát. Szárnyakat kívánunk Pásztor Csabának, a magyar grafika és a szegei képzőművészet gazdagodására.

Tandi Lajos

Áll a bál az Adyban?

Névtelen levelek, az igazgató önértetét sértő megjegyzések, lekezelő stílus. Dargó Ferenc, az újszegedi Ady kollégium igazgatója volt a címzett. Ugyanilyen küldemények a városi tanács művelődési osztálya vezetőjének, Matusik Sándornak asztalán is. Gondoltam, nem nagy ügy, ilyesmi bárkivel megeshet.

Aztán érkezett egy újabb jelzés, miszerint viharos szakszervezeti taggyűlés volt a fenti kollégiumban. Gondoltam, elkérem a jegyzőkönyvet, a feljegyzést, de hiába, három hét alatt nem készült el a taggyűlés emlékeztetője.

Akkor lássuk, mit mondanak a résztvevők? Mivel-hogy a főbizalmi személye állt a középpontban, aki egyébként a kollégium élmezőnyvezetője, kezdtem a konyhában.

Beretka Imrénét, Rózsika néni nem kellett különösebben kérlelni, hogy beszéljen.

— Az élmezőnyvezetőnk, Györgyi Ilona engem többször megfenyegetett, hogy kivon a forgalomból. A megkérdezésem nélkül küldött el többször pihenőre. Ennek az volt az oka, hogy én megkérdeztem, mi lett a nyári vendégcsoportoktól kapott összeggel. Három hét végén dolgoztam — hat napon át —, és kaptam érte 46 forintot. Kiszámíthatatlan volt, hogy fizet. Mástork lakodalmat rendeztünk, a konyhásoknak fejéknél felajánlottak ezer forintot, megkaptunk belőle ötszázat, majd miután reklámltunk hatot. Máj nem tudjuk, mi lett a többi pénzzel. Kérem, mi nem lehetünk betegek, nem fogadta el a táppénzes papírt, a szabadnapunkat kellett kivenni.

Sánta Péterné sem dicsért Györgyi Ilonát.

— Kétszínű volt, szembe fordította egymással az embereket. Nem lehetett az irodájába bemenni. Magára hagyta a társaságot, ha hibáztunk, rajtuk csattant az ostar. Örülünk, hogy most nincs itt, jelenleg nyugodt és nagyon jó a légkör. Sose felejtem el, velem megfizettett 50 liter tejet, mert az összement. A munkatársaim azt mondták, beszélnek, nem engedte meg. Fegyelmi felfüggesztése idején néha bejött, és azt mondta, hogy kis drágáim, jövök. Ezt ő nem fenyegetésnek szánta, de mi annak vettük. Egyszer, amikor már táppénzen volt azt üzenté, szüntessük be a munkát, és követeljük, állítsák vissza a helyére, és álljunk ki mellette. Ez eszünk ágában sem volt.

— Mi történtek ebben a kollégiumban? — kérdeztem Dargó Ferenc igazgatót, aki 1988. augusztus 1-jétől áll az intézmény élén.

— Györgyi Ilonának, a kollégium élmezőnyvezetőjének fegyelmit adtam. A döntésem ellen ő a munkügyi bíróságnál fellebbezett. Érveim a következők: a raktárban nagy mennyiségű — 351 kilogramm — lejárt szavatosságú árut találtunk. Alapos gyanú merült fel, hogy megsértette a munkakörével kapcsolatos számveteli, pénzügyi előírásokat és az okmányfegyelmet. Az anyagkiadásokon a kiadta, átvette rubrikák aláírása sorozatosan hiányzik. A magántermelőktől felvásárolt egyes áruárúlésegek ára indokolatlanul magas. Élmezőnyvezetői munkakörben való további alkalmazása veszélyeztetné az élmezőny feladatokat jogszabályoknak, pénzügyi számviteli előírásoknak megfelelő betartását. Ezért havi munkabérét 9300 forintról 8950-re csökkentem, és gazdasági ügyintézői munkakörbe helyezem.

— Úgy tudom, Györgyi Ilona kiváló dolgozó hírében áll...

— Ha a felvett jutalmakat nézi, valóban. Mindez annak ellenére következett be, hogy munkaköri kötelessége vétkes megszegése miatt 1987. február 11-én írásbeli figyelmeztetésben, 1987. december 14-én megróvás fegyelmi büntetésben, 1988. júniusában szóbeli figyelmeztetésben részesült. Az élmezőny szabálytalan bizonylatolása, az élmezőny raktár nem megfelelő ellenőrzése évek óta visszatérő megállapítás a revizori jegyzőkönyvnek.

— A fegyelmi határozat kelt 1988. október 27. Mi történt azóta Györgyi Ilonával?

— A raktárban átdó-átvevő leltárt akartunk tartani 1988. szeptember 7-én, azonban sem az élmezőny vezető, sem pedig a raktáros nem jelent meg. Akkor Györgyi Ilona beteget jelentett. Majd szeptember 21-én jött dolgozni, itt volt négy napig, azóta újra beteg.

Csengetem Györgyi Ilonát.

— Tudja, hogy öntől félnek a munkatársai?

— Amíg dolgoztak, nem féltek?!

— Azt is állítják, a hét végén munkáért nem a teljesítmények arányában fizetett.

— Miért nem szóltak akkor rögtön?

— Hogyan értelmezi az ön ellen hozott fegyelmi határozatot?

— Ki akarnak nyírni.

— Kicsoda?

— Az új igazgató.

— De hiszen önt többször figyelmeztették korábban, fegyelmit is kapott...

— Ki nem hibázik?

Azzal búcsúztunk, hogy bízunk az igazságban.

A fentiekrol mit tud Matusik Sándor, a városi tanács művelődési osztályának vezetője?

— Nem új keletűek a bajok az Ady-kollégiumban. Az elmúlt öt év alatt például 8 gazdasági vezető, 7 raktáros ment el az intézményből. Hozzánk is érkezett számos névtelen bejelentés, több feljelentés.

— Mit tett erre az osztály?

— Öt évvel ezelőtt kineveztük igazgatónak Kopasz Lajost. Két évvel ezelőtt kezdtek megmutatkozni a gyengeségei. Ekkor, szaporodtak meg az élmezőny-vezetéssel kapcsolatos kritikák. Az ellenőrzések során hiányosságokat találtunk. Kezdeményeztük Györgyi Ilona felelősségre vonását. Majd pedig nem támogattuk Kopasz Lajos megbízásának hosszabbítását.

De most áll a bál az Adyban...

— Abban reménykedünk, hogy a munkügyi bíróság döntése után lezárul egy hosszú időszak, megnyugszanak a kedélyek, és ez jó hatással lesz a munkára is. Végre rendet kellene teremteni abban a kollégiumban. Dargó Ferencet alkalmasnak tartjuk erre a feladatra.

*

Akárhogy is döntson a bíróság, Györgyi Ilonának lesz a legnehezebb, különösen a régi munkakörében, régi munkahelyén. A dolgozók félnek tőle, nem tartják jó vezetőnek. Tartozik is nekik, legfőképpen forintokkal! Nem vagyok bíró, csupán annyit érdekelek, amennyit a kedves olvasó. A kollégium dolgozóinak szemében sérelmeik kompenzálásaként enyhe büntetés a 350 forintnyi bércsökkenés és az átlétezés. A legnagyobb kérdés pedig az: hogyan tovább, együtt Györgyi Ilonával? A bíróság mellett lesz-e szavazata vajon az Ady kollektívájának?

Bodzsár Erzsébet

Francz Gusztávné köszöntése

Nyolcvanadik születésnapja alkalmából tegnap a városi pártszékházban Novákné Halász Anna, a megyei pártbizottság, és Schmidt József, a városi pártbizottság titkára köszöntötte Francz Gusztávné Mátyás Juliannát, a munkásmozgalom ismert szegei személyiségét.

Francz Gusztávné 1909. január 11-én született Torontálvásárhelyen. Édesapja, Mátyás Mihály költőgyártó szakmunkás, a textilmunkások szakszervezetének elnöke volt, így szinte természetes, hogy négy testvérével együtt munkásmozgalmi szellemben nevelkedett Julianna lányuk is. Öt elemi iskola elvégzése után a család anyagi gondjai miatt már tizenegy éves korában dolgoznia kellett. Több munkahelye is volt, még 1927-ben könyvkötő-

nuló lett a Szegei Sajtó Vállalatnál, ahol 1950-ig dolgozott. Ettől az évtől a SZOTE könyvtárának volt alkalmazottja. 1930-ban ment férjhez, egy leánygyermek született. A munkásmozgalomba aktívabban 1927-től kapcsolódott be. Tagja lett a könyvkötők szakszervezet-

nek, s már ebben az évben a szociáldemokrata pártnak is. A szakszervezetben hosszú évekig ellenőr, majd pénztáros volt, és tagja. Valamint választmányi tagja lett a Szegei Munkás Testező Egyesületnek, pártoló tagja volt a munkásénekkarnak. Rendszeresen részt vett a szociáldemokrata párt választási agitációjában. Az SZDP-nek a két munkáspárt egyesüléséig volt tagja, majd az MDP-ben folytatta politikai munkáját. 1956-ban első között vett részt munkahelye pártszervezetének újjászervezésében.

Francz Gusztávné munkásságát a párt és a kormány több magas kitüntetéssel ismerteti el, így tulajdonosa a Szocialista Hazáért Erdemrendnek és a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremnek is.

Lengyelországi vámszabályok

A Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága tájékoztatja a Lengyelországból utazókat, hogy ez év január 1-jétől megváltoztak a magánforgalmi behozatali és kiviteli vámtarifák egyes tételei.

A főbb változások a következők: 200-ról 300 százalékra nőtt a felsőruházati, az alsőruházati cikkek, a lábbelik vámjai. Százról 200 százalékra emelkedett a gép-

kocsik és pótalkatrészeik vámtétele. Százról 50 százalékra csökkent a kristályáruk vámtétele. Vámentesek a diszúvegek és a háztartási üvegáruk, a lengyel népviselet, a bor és szeszes italok, a könyvek, a lázok, hanglemezek, valamint a hagyományos anyagból kisiparilag készített dísz- és emléktárgyak kivétel, ha azok összértéke nem haladja meg a 100 ezer zloty.

Finn fajtékók

„Ös-örög fenýőből öröme” címmel finn fajtékókat állít ki a Móra Ferenc Múzeum a Horváth Mihály utcai Képtárban. Tuomo Lahdelma professzor mond megnyitót beszédet, szombaton délelőtt 10 órakor. Az érdeklődő felnőttek mellett a múzeumj mátnékra járó gyerekeket is várjuk, ugyanis Ősi és mai játékok címmel Szekeres Ferenc tart foglalkozást a stilszerű környezetben.